

Lista tematów na egzamin wewnętrzny z języka polskiego

- EGZAMIN MATURALNY W 2008 R. -

LITERATURA

1. Poeta - kreator własnego świata i języka. Omów zjawisko na wybranych przykładach literackich.
2. „Szaleńcy na tronie”. Przedstaw temat, odwołując się do przykładów tekstów literackich różnych epok.
3. Jak funkcjonuje topos żołnierza w literaturze. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych tekstów literackich.
4. Bezradność jednostki wobec systemu. W jaki sposób ten motyw niemocy realizowany jest w tekstach literackich różnych epok?
5. Literatura wobec mitu. Wykaż inspirującą rolę mitu antycznego i mitu pojmowanego jako wytwór świadomości zbiorowej na podstawie wybranych utworów różnych epok.
6. Przestrzeń otaczająca bohatera literackiego jako dodatkowy sposób jego charakterystyki. Omów zjawisko na celowo wybranych przykładach z dzieł literackich.
7. Małe ojczyzny w literaturze polskiej. Omów różne ujęcia tego motywu w literaturze.
8. Kryzys fikcji literackiej XX wieku. Omów zagadnienie, ukazując rozwój form dokumentalnych i paradokumentalnych w literaturze XX wieku, np. reportaż, dziennik, esej itp. (na przykładach wybranych utworów).
9. „Choroba wieku” i jej przejawy w literaturze nie tylko romantycznej. Przedstaw problem na wybranych utworach literackich.
10. Konflikt artysty i przeciętnego „zjadacza chleba”. Przedstaw problem na wybranych przykładach z literatury różnych epok.
11. Polskie wady narodowe w literaturze od średniowiecza do współczesności. Omów sposoby ich przedstawiania na wybranych przykładach literackich.
12. Ojczyzna utracona w tekstach emigracyjnych różnych epok. Przedstaw jej obraz na wybranych przykładach utworów literackich.
13. Jaką rolę w życiu narodu polskiego przewidywali dla siebie twórcy naszej literatury? Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
14. Literackie portrety kobiet w utworach polskich pisarek XIX i XX wieku. Jakie typy bohaterek zauważasz? Jak są oceniane przez autorki?

15. Bunt wobec socrealizmu w kulturze polskiej. Omów i oceń zjawisko, analizując wybrane utwory literackie.
16. Pieśń jako gatunek literacki i literacko-muzyczny. Przedstaw zagadnienie na tle dziejów, analizując celowo dobrane utwory.
17. Zamyśl kompozycyjny w powieści psychologicznej. Przedstaw zagadnienie na przykładach wybranych tekstów literackich.
18. Różne sposoby funkcjonowania tradycji homeryckiej w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
19. „Twórczość ludyczna” we współczesnej literaturze polskiej. Przedstaw zjawisko, analizując utwory wybranych twórców (np. S. Barańczaka, W. Szymborskiej i innych).
20. Związek biografii wybranego pisarza z jego twórczością. Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów.
21. Rozstanie w literaturze różnych epok. Przedstaw problem na przykładach wybranych utworów literackich.
22. Wpływ domu i rodziny na kształtowanie postawy moralnej bohaterów literackich. Omów zagadnienie na podstawie przykładów.
23. Motywy maryjne w literaturze polskiej. Przedstaw ich funkcjonowanie w wybranych utworach literackich.
24. Zbrodnia i jej konsekwencje. Przedstaw problem na przykładach wybranych tekstów literackich różnych epok.
25. Sonet jako gatunek liryczny. Przedstaw ewolucję w różnych epokach, zwracając uwagę na temat oraz styl wybranych utworów i cykli sonetowych.
26. Sen jako ukojenie, proroctwo, ucieczka... Omów różne sposoby wprowadzania elementów onirycznych na przykładach literatury różnych epok.
27. Literatura jako pytanie o sens cierpienia. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
28. Poezja jako pomnik. Porównaj dawniejsze i współczesne warianty motywu exegi monumentum.
29. Miasto: moloch czy środowisko naturalne człowieka? Obrazy miasta w wybranych utworach literackich. Omów na wybranych przykładach.
30. Codziennosc jako tworzywo literatury. Omów sposoby wykorzystywania powszednich doświadczeń człowieka w wybranych utworach współczesnych.
31. „Poeci przekleci”. Na wybranych przykładach omów relacje zachodzące pomiędzy twórczością artysty a jego „czarną legendą”.
32. Rozbijanie mitów we współczesnej literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

33. Świat widziany oczyma pisarzy-reporterów. Omów najważniejsze problemy poruszane przez współczesną literaturę faktu.
34. Szokowanie, prowokowanie i bulwersowanie w literaturze dawnej i współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
35. Humor jako wyraz stosunku autora do świata przedstawionego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
36. Czy młodzi muszą się buntować? Odpowiedz na pytanie, analizując postawy wybranych bohaterów literackich różnych epok.
37. Diabeł jako bohater literacki w utworach różnych (wybranych) epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Bunt przeciw tradycji w literaturze sztuce XX wieku. Omów i oceń to zjawisko na wybranych przykładach tekstów kultury.
2. Piewcy codzienności. Przedstaw temat, sięgając do przykładów z literatury i filmu.
3. Od mecenatu do cenzury. Przedstaw rolę instytucji kościelnych i państwowych ukazanych w literaturze i sztuce.
4. Wizje końca świata. Przedstaw różnorodność obrazowania apokalipsy w literaturze i innych tekstach kultury.
5. Dolny Śląsk na mapie kulturowej Polski. Omów dzieła śląskich twórców literatury i innych dziedzin sztuki.
6. Góry w poezji i malarstwie - obrazy podobne czy różne? Omów zjawisko, analizując przykłady z różnych epok.
7. Groteska jako wyraz dezaprobaty wobec rzeczywistości. Wypowiedź obrazującą to zagadnienie zbuduj na przykładach zaczerpniętych z różnych tekstów kultury (literackich i innych).
8. Wielkie dzieła literackie i adaptacje filmowe. Porównaj pierwowzory literackie z ich filmowymi odpowiednikami. Oceń zjawisko.
9. „Ars amandi” w literaturze i sztuce różnych epok. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
10. Różnorodne obrazy miasta warunkujące przestrzeń życiową bohatera. Przedstaw zagadnienie, dokonując analizy porównawczej wybranych dzieł literackich i innych tekstów kultury.
11. Sposoby kreowania obrazu natury w poezji i malarstwie. Dokonaj analizy wybranych dzieł.

12. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Omów jego najciekawsze, Twoim zdaniem, wykorzystania.
13. Wizerunek anioła w literaturze i sztukach plastycznych. Porównaj wybrane dzieła.
14. Artystyczne interpretacje motywu „vanitas vanitatum” w literaturze i sztukach plastycznych. Omów zagadnienie, analizując wybrane dzieła różnych epok.
15. Zjawy, duchy, upiory... Przedstaw przyczyny popularności tych motywów w literaturze, malarstwie filmie (analiza dzieł).
16. Od Adama do Batmana. Ukaż różnorodne kreacje mężczyzn w literaturze i innych tekstach kultury.
17. Sceny z życia świętych w literaturze i malarstwie. Przedstaw zagadnienie, porównując wybrane teksty kultury europejskiej i polskiej.
18. Od „Zielonego Balonika” do wybranych kabaretów współczesnych - stare i młode oblicze polskiego kabaretu. Omów problem, na wybranych przykładach.
19. Motyw śmierci w literaturze i sztuce różnych epok. Przedstaw zagadnienie, zwracając uwagę na środki wyrazu podkreślające teatralizację.
20. Dawne i współczesne wzory rodziny. Przedstaw ich wizerunki, omawiając zagadnienie na przykład podstawie literatury, serialu telewizyjnego, fotografii amatorskiej.
21. Rycerz jako bohater literacki i filmowy. Omów zagadnienie, analizując celowo dobrane przykłady dzieł.
22. Dramat Szekspira we współczesnych realizacjach teatralnych i filmowych. Omów temat, analizując celowo dobrane przykłady dzieł.
23. Podróże do przeszłości bohaterów literackich i filmowych. Omów temat, analizując celowo dobrane przykłady dzieł.
24. Klasyka literatury w interpretacji awangardowych twórców teatralnych i filmowych. Omów zagadnienie, porównując dzieła literackie z ich wersjami teatralnymi lub filmowymi.
25. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziełach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.

JĘZYK

1. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach. Przedstaw zagadnienie na podstawie twórczości różnych autorów i epok.
2. Teksty disco polo: poezja czy językowy kicz? Zilustruj zagadnienie, posługując się wybranymi przez Ciebie przykładami.
3. Obraz świata kreowany przez język reklam. Omów zjawisko na wybranych przykładach.

4. Analizując wybrane utwory literackie, artykuły prasowe i teksty piosenek, podaj przykłady łamania etykiety językowej i omów funkcje tego zabiegu.
5. Humor językowy z anteny PR i TV. Dokonaj analizy najczęstszych błędów językowych w środkach masowego przekazu.
6. Moda na niektóre wyrazy jest, była, będzie... Ustosunkuj się do tego twierdzenia, wyjaśniając przyczyny tego zjawiska w oparciu o artykuły wybranych periodyków adresowanych do nastolatków.
7. Zaprezentuj neologizmy i ich funkcje w utworach Leśmiana, Witkacego i Białoszewskiego.
8. Specyfika języka literatury science fiction lub fantasty. Omów zagadnienie na przykładach wybranych utworów.
9. Język Twoich rówieśników - scharakteryzuj go na podstawie analizy zgromadzonego materiału źródłowego.
10. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa - porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych i reklamowych.
11. Analizując zgromadzony materiał językowy, scharakteryzuj rodzaje zapożyczeń we współczesnym języku polskim. Oceń ich poprawność.
12. Tytuły prasowe jako środek manipulacji, propagandy i kształcenia postaw odbiorcy. Czy istnieje schemat tworzenia tytułów prasowych? Omów zjawisko, analizując wybrany materiał rzeczowy.
13. Zanalizuj i oceń najciekawsze nazwy sklepów, kawiarni i restauracji w Twojej miejscowości. Wyjaśnij, jakie tendencje rozwojowe znalazły w nich odzwierciedlenie.
14. Stylizacja modlitewna w literaturze. Omów, czym charakteryzuje się to zjawisko i jaką pełni funkcję.
15. Funkcje makaronizmów w dawnej i współczesnej polszczyźnie. Omów zagadnienie, analizując celowo zgromadzony materiał językowy.
16. Nowe typy komunikatów (SMS, e-mail, chat...). Przeanalizuj ich stylistykę na celowo zgromadzonym materiale językowym.
17. Współczesna polska nowomowa. Scharakteryzuj środki językowe i funkcje, analizując celowo dobrany materiał językowy.
18. Hip-hop, rap jako gatunki muzyczne współczesnych czasów. Przedstaw obraz kreowanej rzeczywistości, analizując warstwę językową wybranego gatunku.